Розкриття сутності злободенних проблем суспільно-політичного життя у драмі «Володимир»

Феофан Прокопович у 1705 році створив драму, що наводить на роздуми і сучасного читача, а крім цього, він був справжнім новатором в давній українській літературі, бо поєднав в одному творі комічне і трагічне, суворі принципи класицизму та традиції народних інтермедій, створивши драму нового жанру — трагікомедію.

Драма повертає нас до давніх часів і відображає важливу подію в історії слов'янських народів — хрещення Русі. Нам відомо з історії, що це був крок необхідний не стільки з точки зору майбутнього культурного та духовного розвитку держави, скільки з політичних міркувань. Прийнявши християнську віру, Русь стала державою, з якою мали рахуватися сусідні країни, народ її в очах усієї Європи з варварського перетворився на цивілізований.

Але не так це просто було зробити — змусити відмовитися великий народ від батьківської віри. Введення християнства супроводжувалося насильним хрещенням і боротьбою із затятими язичниками.

На думку Ф. Прокоповича, шлях від язичництва до християнства — це відмова від чогось застарілого, реакційного на користь новому, прогресивному. У творі протиставляється образ Володимира як мудрого правителя і сатиричні образи язичницьких жерців. Таким чином, автор показав, що язичницька віра вичерпала себе, що її служителі турбуються не стільки релігійними справами, скільки своїм обідом. Характерними в цьому плані є імена жерців: Жеривіл, Курояд, Піяр. Їх незадоволення новою політикою розумного князя пов'язане, перш за все, із відсутністю тих пожертвувань, до яких вони звикли:

Даде вчера єдиного козла тако худа,

Тако престарілого, тако безтілесна,

Тако існуренного, ізсохша, безчестна,

Тонка, лиха, немощна, безкровна, безплотна —

Є ще ножа не пріях, а смерть самохотна

Постиже його.

Звичайно, не можна було говорити про нормальний розвиток держави, вищу верству якої турбує тільки власний шлунок. Але це є очевидним для нас. А Володимир, впроваджуючи реформи, довго міркує над ними, ним оволодівають сумніви, бо, з одного боку, язичництво є вірою і його батьків, а, з другого — він бачить, що його жерці виглядають поруч із грецьким філософом, як темнота й освіченість, як матеріальні потреби і вияви духа.

Таким чином, Ф. Прокопович талановито показав стан суспільства на порозі великих реформ: не все те добре, до чого ми звикли, що прийшло до нас від батьків, бо світ не стоїть на місці, треба поступитися місцем прогресу і в своїй країні. При цьому велика відповідальність лежить на правителеві держави, який перед тим, як прийняти рішення,

повинен зважити усі «за» і «проти». У цьому відношенні драма «Володимир» є актуальною завжди.